

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2020/52

Karar Sayısı : 2023/223

Karar Tarihi : 27/12/2023

R.G.Tarih-Sayı : 21/3/2024-32496

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 135 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 13/4/2020 tarihli ve (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 4. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının değiştirilen (a) bendinde yer alan "...ve yurtdışı..." ibaresinin,

B. 6. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 385. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya denetlemek;..." ibaresinin,

2. (2) numaralı fıkrasında yer alan "...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde..." ibaresinin,

C. 8. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin başlığıyla birlikte değiştirilen 388. maddesinin (1) bendinde yer alan "... ya da yaptırmak..." ibaresinin,

Ç. 9. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

1. 388/A maddesinin (m) bendinde yer alan "...usul ve esasları belirlemek," ibaresinin,

2. 388/B maddesinin (k) bendinde yer alan "...belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde..." ibaresinin,

D. 10. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 389. maddesinin;

1. (a) bendinin "...imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi,..." bölümünün,

2. (d) bendinde yer alan "...desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek," ibaresinin,

3. (e) bendinde yer alan "...bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek..." ibaresinin,

E. 16. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 395. maddesinin (e) bendinde yer alan "...yurtdışı..." ibaresinin,

F. 21. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 409/A maddesinin,

G. 23. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste’de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerine eklenmesinin,

Ğ. Geçici 1. maddesinin,

Anayasa’nın Başlangıç Kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 13., 20., 35., 73., 104., 106., 123., 127., 128. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

A. 4. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının değiştirilen (a) bendi şöyledir:

“Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 288- (1) Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emri ve onayı üzerine aşağıdaki görevleri yapar:

a) (Değişik: RG-14/4/2020-31099-CK-59/4 md.) Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek, usulsüzlükleri önleyici bir anlayışla rehberlik etmek,

...”

B. 6. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın değiştirilen 385. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Görev

MADDE 385 – (Değişik: RG-14/4/2020-31099-CK-59/6 md.)

(1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeleri hazırlamak, Türk standartlarından gerekli görülenleri zorunlu uygulamaya koymak, bunların uygulanmasını sağlamak, gerektiğinde denetlemek veya denetletmek; sanayi işletmelerinin sicilini tutmak, sanayi istatistikleri ve analizleri üretmek,

...

(2) Bakanlık, görev ve yetkileri arasında yer alan destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilir; destek programlarının etkinliğini ve verimliliğini artırmak üzere bağlı ve ilgili kuruluşları ile ortak program yürütebilir.”

C. 8. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın başlığıyla birlikte değiştirilen 388. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Sanayi Genel Müdürlüğü

MADDE 388- (Başlığı ile Birlikte Değişik: RG-14/4/2020-31099-CK-59/8 md.)

(1) Sanayi Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

ı) Sanayi işletmelerinin satın aldıkları sanayi ürünlerinin satış sonrası hizmetlerine yönelik ekonomik çıkarlarını koruyucu tedbirleri almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak, bu düzenlemelere yönelik denetimleri yapmak **ya da yaptırmak,**

...”

Ç. 9. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 388/A maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Milli Teknoloji Genel Müdürlüğü

MADDE 388/A- (Ek: RG-14/4/2020-31099-CK-59/9 md.)

(1) Milli Teknoloji Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

m) Türkiye’de bilimsel ve teknolojik araştırma, geliştirme, tasarım ve yenilikçilik faaliyetlerini ve girişimlerini teşvik etmek; bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürünlerin patenti, yatırımı ve pazarlanması konusunda gerçek ve tüzel kişilere destek vermek; bunlarla ilgili düzenlemeler yapmak, **usul ve esasları belirlemek,**

...”

D. 9. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 388/B maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü

MADDE 388/B- (Ek: RG-14/4/2020-31099-CK-59/9 md.)

(1) Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

k) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden işletmelere ait yatırım, üretim, teşvik, mali durum, ar-ge, fikri ve sınai mülkiyet hakları, dış ticaret, istihdam ve işgücü, kurulu kapasite, fiili üretim, enerji giderleri, verimlilik, dijitalleşme ve benzeri muhtelif ekonomik ve kurumsal faaliyet bilgi ve verilerini, **belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde** almak, verilerin saklanması ve kullanılması için bilgi sistemi oluşturmak ve yönetmek; bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeylerde saha araştırmaları yapmak veya yaptırmak; veri kaynaklarını kullanarak analiz ve araştırmalar yapmak, istatistiki bilgiler üretmek, değerlendirmek; Bakanlık faaliyetlerine ilişkin istatistikleri açıklamak, ulusal ve uluslararası endeks çalışmalarında gerekli koordinasyonu yürütmek,

...”

E. 10. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın değiştirilen 389. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

MADDE 389- (Değişik: RG-14/4/2020-31099-CK-59/10 md.)

(1) Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Teknoloji geliştirme bölgelerinin; yer seçimi, kamulaştırılması, kuruluşu, işleyişi, **imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşası ile ilgili ruhsat ve izinlerin verilmesine ilişkin işleri yürütmek, düzenlemeler yapmak, faaliyetlerini izlemek ve denetlemek,**

...

d) İşletmelerin rekabet edebilirliğini artırmak amacıyla, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sektörel birlikler, sivil toplum kuruluşları ve firmalar arasında teknolojik gelişim odaklı işbirliğini teşvik etmek; işbirliği mekanizmaları için destek programları hazırlamak, uygulamak ve izlemek; **desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,**

e) Ar-ge ve yenilik faaliyetlerinin yaygın bir şekilde gelişmesini sağlamak üzere, arayüz veya platform tabanlı destek ve teşvik modelleri geliştirmek, **bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek ve uygulamak,**

...”

F. 16. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın değiştirilen 395. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

MADDE 395 – (Değişik: RG-14/4/2020-31099-CK-59/16 md.)

(1) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

e) Bakanlığın **yurtdışı birimlerinin faaliyetlerini düzenlemek ve yönetmek,**

...”

G. 21. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 409/A maddesi şöyledir:

“Döner sermaye

MADDE 409/A- (Ek: RG-14/4/2020-31099-CK-59/21 md.)

(1) Bakanlık döner sermaye işletmesi kurmaya yetkilidir. Döner sermaye miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenir. Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilen kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen tutara ulaşıncaya kadar sermayeye eklenir. Ödenmiş sermaye tutarı, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra, yılsonu kârı hesap dönemini izleyen Nisan ayının sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına yatırılır.

(2) İşletmenin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri, işleyişi ve denetimi ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

Ğ. 23. maddesi şöyledir:

Esas Sayısı : 2020/52
Karar Sayısı : 2023/223

“MADDE 23- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerinden çıkarılmış ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.”

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADRONUN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Personel Dairesi Başkanı	1	1
TOPLAM			1

KURUMU : SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürü	1	1
GİH	Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürü	1	1
GİH	Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürü	1	1
GİH	Personel Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1
TOPLAM			5

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Personel Genel Müdürü	1	1
GIH	Genel Müdür Yardımcısı	1	3
GİH	Daire Başkanı	1	8
TOPLAM			12

KURUMU : SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GIH	Sanayi Genel Müdürü	1	1
GIH	Milli Teknoloji Genel Müdürü	1	1
GIH	Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürü	1	1
GIH	Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürü	1	1
GIH	Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü	1	1
GIH	Genel Müdür Yardımcısı	1	20
GIH	Daire Başkanı	1	20
TOPLAM			45

H. Geçici 1. maddesi şöyledir:

“GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte,

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında; Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürü, Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürü, Personel Dairesi Başkan ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı,

b) Kültür ve Turizm Bakanlığında Personel Dairesi Başkanı,

kadrolarında bulunanların görevleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona erer ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

Mevzuatta bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıflar, kaldırılan birimlerin görevlerini devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış sayılır.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile iptal edilen kadrolar hariç olmak üzere, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılmasına ilgili Bakan yetkilidir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ ve Basri BAĞCI'nın katılımlarıyla 25/6/2020 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik

bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Cem GÜNDOĞDU tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu CBK kuralları, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekmekte olup bu kapsamda düzenlemenin yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/6/2020, §§ 3-13).

B. CBK'nın 4. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın 288. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Değiştirilen (a) Bendinde Yer Alan "...ve yurtdışı..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

4. Dava dilekçesinde özetle; CBK ile ancak bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatlarının kurulabileceği dolayısıyla yurt dışı teşkilatlarını denetleme ve teftiş yetkisinin de CBK ile Teftiş Kurulu Başkanlığına verilmesinin mümkün olmadığı, yürütme yetki ve görevinin anayasal sınırlar çerçevesinde kullanılma ve yerine getirme zorunluluğunun ihlal edildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 6., 8., 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

5. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 8., 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesi yönünden incelenmiştir.

6. (1) numaralı CBK 288. maddesinde Kültür ve Turizm Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetki alanları düzenlenmektedir. Dava konusu ibare gereği Bakanlığın *yurt dışı* teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek, usulsüzlükleri önleyici bir anlayışla rehberlik etmek görevi de Teftiş Kurulu Başkanlığına verilmiştir.

7. Teftiş Kurulu Başkanlığının yetki alanının düzenlenmesine ilişkin kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olmadığı söylenemez.

8. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

9. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*" Ancak Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yönünden CBK'larla düzenleme yapılmasına açıkça izin verilmiştir.

10. Bu bağlamda Anayasa'nın CBK'lar tarafından düzenleneceğini özel olarak öngördüğü bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının düzenlenmesi kapsamında -bu konularla sınırlı olmak üzere- Anayasa'nın 123. maddesinin anılan hükmünde belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilir (AYM, E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, § 31).

11. Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez teşkilatının bir parçası olan Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetkilerinin Bakanlık merkez teşkilatının kurulması ve teşkilat yapısının düzenlenmesine ilişkin bulunduğu ve konunun Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenmesi açıkça hükme bağlanmış olan bakanlıklara dair yetki kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

12. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde "*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.*" denilmiştir. Buna göre CBK'ların anılan Anayasa hükmü yönünden denetimi yapılırken CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade eden, bu bağlamda karşılaştırmaya esas olabilecek, daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir.

13. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerine yer verilen 16/4/2003 tarihli ve 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 18. maddesi 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) 21. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetki alanına ilişkin kanun hükmü bulunmadığı anlaşılmakta olup bu yönüyle kural kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin değildir.

14. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

15. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

16. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuki güvenliği sağlayan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

17. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Belirlilik ilkesi yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Hukuki belirlilik ilkesinde asıl olan, bir hukuk normunun uygulanmasıyla ortaya çıkacak sonuçların o hukuk düzeninde öngörülebilir olmasıdır.

18. Anayasa Mahkemesi birçok kararında belirlilik ilkesinin yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade ettiğini, yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliklere ilişkin gereklilikleri karşılama koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirliliğin sağlanabileceğini, asıl olanın muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığı olduğunu vurgulamıştır. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır (AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, § 47; E.2018/133, K.2021/70, 13/10/2021, § 52).

19. Dava konusu kurala göre Teftiş Kurulu Başkanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığının birimlerine yönelik denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlerini yürütme, usulsüzlükleri önleyici bir anlayışla rehberlik etme görevine yurt dışı teşkilatı da dâhildir.

20. Kültür ve Turizm Bakanlığının yurt dışı teşkilatına yönelik Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetkilerine dair kuralın açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde saptanmış olduğu görüldüğünden dava konusu kural bu yönüyle bir belirsizlik içermemektedir.

21. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

C. CBK'nın 6. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 385. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinde Yer Alan "...veya denetletmek;..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

22. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralla, sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeler ile Türk standartlarına uygunluk bakımından firmalara yönelik denetim hizmetlerinin üçüncü kişilere de yaptırılabilmesine imkân tanındığı, denetleme görevinin kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olduğundan kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerektiği, kuralın idare tarafından yapılacak denetletme faaliyetinin kim tarafından yapılacağı konusunda belirsizliğe sebebiyet verdiği belirtilerek Anayasa'nın 2., 6., 8., 104., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

23. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 8., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

24. (1) numaralı CBK'nın 385. maddesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeleri hazırlamak, Türk standartlarından gerekli görülenleri zorunlu uygulamaya koymak, bunların uygulanmasını sağlamak, gerektiğinde denetlemek veya denetletmek Bakanlığın görevleri olarak sayılmaktadır. Dava konusu kural anılan bentte yer alan "...veya denetletmek;..." ibaresidir.

25. Söz konusu düzenlemeye göre Bakanlık sanayi ürünlerine yönelik olarak hazırlamış olduğu idari ve teknik düzenlemelere ve Türk standartlarına uygunluğu kendisi denetleyebileceği gibi dava konusu kural gereği üçüncü bir kişiye de denetlettirebilecektir.

26. Anayasa'nın 47. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Devlet, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırılacağı veya devredilebileceği kanunla belirlenir*" denilerek özel hukuk sözleşmeleri aracılığıyla gerçek veya tüzelkişilerin kamu hizmetlerinin sunumuna dâhil edilmelerine imkân tanınmıştır (AYM, E.2018/104, K.2020/39, 16/07/2020, § 78). Bununla birlikte, hangi kamu hizmetlerinin ne tür özel hukuk sözleşmeleriyle gerçek kişilere veya özel hukuk tüzel kişilerine gördürüleceğinin kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

27. Kamu hizmetlerinden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırılacağı veya devredilebileceğinin Anayasa'nın 47. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğinden, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının sanayi ürünlerinin idari ve teknik düzenlemelere ve Türk standartlarından gerekli gördüklerine uygunluğunu üçüncü kişilere denetletirmesine imkân tanıyan düzenlemenin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine göre CBK ile düzenlenmesi mümkün değildir.

28. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ç. CBK'nın 6. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 385. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gereçesi

29. Dava dilekçesinde özetle; idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı, idarenin bütünlüğü ve kanuniliği ilkesinin aynı zamanda Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu tüzel kişilikleri arasındaki ilişkileri de kapsadığı, dava konusu kuralla Bakanlığın, herhangi bir hukuk normuna bağlı olmaksızın kendi koyduğu usul ve kurallar çerçevesinde kendi görevlerini başka kurumlar eliyle gördürebilmesine imkân tanındığı, bu durumun diğer kamu kurum ve kuruluşları açısından kanunilik ilkesine uyulmadan idarenin belirleyeceği kurallarla bağlı olacakları anlamına geldiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

30. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

31. (1) numaralı CBK'nın 385. maddesinin (2) numaralı fıkrası, Bakanlığın maddede sayılan görev ve yetkilerinden destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilmesine cevaz vermekte, dava konusu kural ise bu hususa ilişkin usul ve esasları Bakanlığın kendisinin belirlemesini öngörmektedir.

32. Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanmıştır. İdarenin bütünlüğü ilkesiyle idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içinde çalışması öngörülmektedir. Bu ilke, merkezin denetimi ve gözetimi ile hayata geçirilmekte ve yönetimde bütünlüğü sağlamak için başlıca iki hukuksal araç olan *hiyerarşi* ve *idari vesayet* kullanılmaktadır. Hiyerarşi, merkezî yönetim içinde yer alan örgütler ve bunlara bağlı birimler arasındaki, idari vesayet ise merkezî yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki bütünleşmeyi sağlamaktadır.

33. Yerinden yönetim kuruluşları, yerel ve hizmet yerinden yönetim kuruluşları olarak ikiye ayrılmaktadır. Anayasa'da belirtilenler dışında kalan *hizmet yerinden yönetim kuruluşları*, Anayasa'nın 123. maddesine dayanılarak *kamu tüzel kişiliği* biçiminde kurulmaktadır. Kamu tüzel kişiliğine haiz olunması, *idari ve mali özerkliğe* sahip olmayı zorunlu kılmaktadır. Zira tüzel kişilik, özünde, merkezî idareden bağımsız karar alabilmeyi gerektirmektedir (AYM, E.2018/7, K.2018/80, 5/7/2018, §§ 30-44).

34. Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşları, tüzel kişiliği bulunan hizmet yerinden yönetim kuruluşlarıdır. Merkezi idarenin bu kuruluşlar üzerinde Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca idari vesayet yetkisi bulunmaktadır. İdari vesayete ilişkin yetkinin kullanılmasına ilişkin usul ve esasların da kanunla düzenlenmesi aynı madde hükmünün gereğidir. Diğer bir ifadeyle tüzel kişiliği bulunan ve idari özerkliğe sahip hizmet yerinden yönetim kuruluşu olan bağlı ve ilgili kuruluşların idari özerkliğine müdahale teşkil eden bu yetkinin usul ve esaslarının münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

35. Bu itibarla Bakanlığın görev ve yetkileri kapsamında yer alan destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilmesine imkân tanıyan kural idari vesayet yetkisinin kullanımına yönelik olduğundan münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

36. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kadir ÖZKAYA, Yıldız SEFERİNOĞLU, İrfan FİDAN ve Muhterem İNCE bu görüşe katılmamışlardır.

Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

D. CBK'nın 8. Maddesiyle (1) numaralı CBK'nın Başlığıyla Birlikte Değiştirilen 388. Maddesinin (ı) Bendinde Yer Alan "...ya da yaptırmak..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

37. Dava dilekçesinde özetle; kuralın CBK'nın 6. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın değiştirilen 385. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya denetlemek;..." ibaresine yönelik gerekçelerle Anayasa'nın 2., 6., 8. 104., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

38. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 8., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

39. (1) numaralı CBK'nın 388. maddesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Sanayi Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Maddenin (1) bendinde sanayi işletmelerinin satın aldıkları sanayi ürünlerinin satış sonrası hizmetlerine yönelik ekonomik çıkarlarını koruyucu tedbirleri almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak, bu düzenlemelere yönelik denetimleri yapmak ya da yaptırmak Sanayi Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır. Dava konusu kural anılan bentte yer alan "...ya da yaptırmak..." ibaresidir. Buna göre Genel Müdürlük, sanayi işletmelerinin satın aldıkları sanayi ürünlerinin satış sonrası hizmetlerine yönelik ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla gerekli denetimleri kendisi yapabileceği gibi üçüncü bir kişiye de yaptırabilecektir.

40. CBK'nın 6. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya değiştirilen 385. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya denetlemek..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

41. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

E. CBK'nın 9. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 388/A Maddesinin (m) Bendinde Yer Alan "...usul ve esasları belirlemek," İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

42. Dava dilekçesinde özetle; gerçek ve tüzel kişilere verilecek teşvik veya desteklerin bir kamu harcaması türü olması nedeniyle bu teşvik ve desteklerin verilmesinin usul ve esaslarının da kamu harcamalarının yapılmasının usul ve esaslarına tabi olması gerektiği, bu alana yönelik düzenlemelerin 28/3/2002 tarih ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da yer aldığı, devletin gelirleri ve yapacağı harcamaların tutarlarının ne olacağını belirleyen bütçeye idare tarafından bütçede öngörülmemiş bir gider kalemi koymanın bütçe hakkını ihlal edici nitelikte olduğu, ayrıca yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

43. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 8., 11. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

44. (1) numaralı CBK'nın 388/A maddesinin (m) bendi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Milli Teknoloji Genel Müdürlüğüne, Türkiye'de bilimsel ve teknolojik araştırma, geliştirme, tasarım ve yenilikçilik faaliyetlerini ve girişimlerini teşvik etme ve bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürünlerin patenti, yatırımı ve pazarlanması konusunda gerçek ve tüzel kişilere destek verme görevi verilmiştir. Dava konusu kuralla bu teşvik ve desteğe ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Milli Teknoloji Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

45. Bilimsel ve teknolojik araştırma, geliştirme, tasarım ve yenilikçilik faaliyetlerini ve girişimlerini teşvik ve bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürünlerin patenti, yatırımı ve pazarlanması konusunda verilecek destek ilgili kişilere bu amaçla kullanılacak mali kaynak aktarımı şeklinde olabileceği gibi mali olmayan hususlara ilişkin ayrıcalık veya kolaylık tanınarak da sağlanabilecektir. Dolayısıyla kural uyarınca mali kaynak aktarımına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde de Milli Teknoloji Genel Müdürlüğü yetkili kılınmış olmaktadır.

46. Merkezî yönetim bütçesi, 5018 sayılı Kanun'a ekli (I), (II) ve (III) Sayılı Cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının anılan Kanun'un genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin gösterildiği (I) Sayılı Cetvel'inde yer aldığı, dolayısıyla merkezî yönetim bütçesine dâhil olduğu görülmektedir.

47. Bir kurumun mali kaynakları onun yürütmekle görevli olduğu kamu hizmetlerinin finanse edilmesi için kullanılacak gelir unsurlarını ifade etmektedir. Mali kaynakların kullanılması ise söz konusu gelirlerin toplanması ve harcanmasıdır (AYM, E.2019/111, K.2023/63, 5/4/2023, § 57).

48. Anayasa'nın 161. maddesinde kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamalarının yıllık bütçelerle yapılacağı, mali yıl başlangıcı ile merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usullerin kanunla düzenleneceği hükümlerine yer verilerek bütçeyle ilgili temel hükümlerin düzenlenmesi konusunda yasama organı yetkili kılınmıştır (AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/09/2023, § 28).

49. Bütçe genel olarak belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgedir. Devlet, bir yıl süresince bütçe kanununda belirtilmesi koşuluyla harcama yapabilmekte ve gelir toplayabilmektedir (AYM, E.2016/47, K.2018/10, 14/2/2018, § 18).

50. Yasama organının halk adına kamu gelirlerini toplama ve yine halk adına bu gelirleri harcama konusunda yürütme organına sınırlarını belirleyerek yetki vermesine ve sonuçlarını denetlemesine bütçe hakkı denilmektedir. Bir başka deyişle bütçe hakkı, vergi ve benzeri gelirlerle kamu harcamalarının çeşit ve miktarını belirleme, onaylama ve harcamaların sonuçlarını denetleme hakkıdır. Bu hak, demokratik ülkelerde halk tarafından seçilen temsilcilerden oluşan yasama organına ait bulunmaktadır. Bütçe, hükûmetin Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) karşı temel sorumluluk mekanizmasıdır. TBMM, bütçe ile hükûmete gelir toplama ve gider yapma yetkisi vermekte, bu yetkinin uygun kullanılmasını da bütçe sürecinin bir parçası olan kesin hesap faaliyeti ile denetlemektedir (AYM, E.2016/47, K.2018/10, 14/2/2018, §§ 25, 26).

51. Anılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere bir kurumun belirli mali kaynaklara sahip olması o kaynakları doğrudan kullanabilme hakkını beraberinde getirmemekte, kurum ancak bütçe kanunu ile bu yetki ve izne sahip olabilmektedir (bu yönde bkz. AYM, E.2019/111, K.2023/63, 5/4/2023, § 61).

52. Kamu idarelerinin sahip oldukları ve bütçe kanunu ile kullanılmasına izin verilen mali kaynakların (kamu kaynaklarının) hangi usul, esas ve ilkeler çerçevesinde kullanılabileceği bütçenin uygulanmasıyla ilgili bir meseledir. Dolayısıyla merkezî yönetim bütçesine dâhil olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı hizmet birimi olan Genel Müdürlüğün mali kaynakları hangi usul ve esas çerçevesinde kullanılacağını belirlemesini düzenleyen kural bütçenin uygulanmasına ilişkin bir düzenleme niteliğindedir (benzer yönde karar için bkz. AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/09/2023, § 32).

53. Bütçenin uygulanmasına ilişkin hususlar Anayasa'nın 161. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmesi gereken konu kapsamında kaldığından Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine göre CBK ile düzenlenmesi mümkün değildir.

54. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Muhterem İNCE bu görüşe katılmamıştır.

Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

F. CBK'nın 9. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 388/B Maddesinin (k) Bendinde Yer Alan "...belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gereçesi

55. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralın ilgili idareye kişisel veri niteliğindeki bilgi ve belgelere erişim imkânı tanıdığı, CBK ile kişisel verilere ilişkin düzenleme yapılmasının mümkün olmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 13., 20. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

56. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

57. (1) numaralı CBK'nın 388/B maddesinin (k) bendi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğüne, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden işletmelere ait yatırım, üretim, teşvik, mali durum, ar-ge, fikrî ve sınai mülkiyet hakları, dış ticaret, istihdam ve işgücü, kurulu kapasite, fiilî üretim, enerji giderleri, verimlilik, dijitalleşme ve benzeri muhtelif ekonomik ve kurumsal faaliyet bilgi ve verilerini belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde alma yetkisi verilmiştir. Söz konusu bentte yer alan "...belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

58. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevler ile Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin CBK'yla düzenlenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

59. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında anayasal güvenceye bağlanmıştır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu ifade edilmiş; kişisel verilerin, ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buna göre Anayasa'nın anılan maddesinde düzenlenen ve "*Kişinin Hakları ve Ödevleri*" başlıklı İkinci Bölümü'nde yer alan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına ilişkin olarak CBK ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

60. Kuralla Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğüne, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden işletmelere ait yatırım, üretim, teşvik, mali durum, ar-ge, fikrî ve sınai mülkiyet hakları, dış ticaret, istihdam ve işgücü, kurulu kapasite, fiilî üretim gibi bilgilerin yanı sıra *benzeri muhtelif ekonomik ve kurumsal faaliyet bilgi ve verilerini* belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde alma yetkisi verildiği ve muhtelif ekonomik ve kurumsal faaliyetlere ilişkin bilgi ve verilerin kişisel verileri de kapsadığının şüphesiz olduğu değerlendirildiğine, kuralın kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerden alınacak kişisel veri niteliği taşıyan veri ve bilgilere ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

61. Bu itibarla kural, kişisel verilere ilişkin bir düzenleme niteliğinde olup CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

62. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca anılan fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

G. CBK'nın 10. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 389. Maddesinin (a) Bendinin "...imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi,..." Bölümünün İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

63. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kural ile merkezi idarenin bir parçası olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yerel yönetimlerin yetkisi dâhilinde olan imar planı hazırlama ve onaylama, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi hususlarında görev ve yetki verildiği, CBK ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına tanınan bu yetkinin belediyelerin ve yerel yönetimlerin yetkilerine doğrudan bir müdahale anlamına geldiği, öte yandan imar planlarının mülkiyet hakkıyla doğrudan ilgisi bulunduğundan kuralın CBK ile düzenlenmesinin mümkün olmadığı, kuralla idareye verilen yetkinin zaten 3/5/1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile düzenlenmiş olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 35., 104. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

64. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 35. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

65. Dava konusu kural ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi görev ve yetkisi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı hizmet birimi olan Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

66. Anayasa Mahkemesi gerek norm denetimi ve gerekse bireysel başvuruda imar ve yapılaşmaya ilişkin planlar, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin meseleler ile bunların kişi hakları üzerindeki etkilerini mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirmiştir (AYM, E.2018/62, K.2018/117, 27/12/2018; E.2016/133, K.2017/155, 15/11/2017; E.2016/150, K.2017/179, 28/12/2017; *Martı Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.*, B. No: 2015/2297, 25/12/2018; *Faruk Aksekili*, B. No: 2013/1261, 4/2/2016; *İhsan Burak Alsan*, B. No: 2018/23534, 15/6/2021; *Mehmet Umur Akarca*, B. No: 2017/15318, 9/6/2021; *Mehmet Seçer*, B. No: 2018/15843, 24/3/2021; *Şükri Sürmeli*, B. No: 2018/14970, 31/12/2020; *Bahri Özarslan ve diğerleri*, B. No: 2018/27745, 14/10/2020; *Ahmet Recai Kural*, B. No: 2017/14702, 1/7/2020; *Abbas Özçelik ve diğerleri*, B. No: 2016/3193, 29/5/2019; *Ferhat Altın*, B. No: 2018/2208, 15/11/2018; *Ahmet Tefik Sağnak*, B. No: 2018/79, 12/12/2018; *Arif Engin Konuk*, B. No: 2014/8269, 6/4/2017; *Süleyman Oktay Uras ve Sevtap Uras*, B. No: 2014/11994, 9/3/2017; *Nusrat Külah*, B. No: 2013/6151, 21/4/2016; *Tam Petrol Ürünleri Alım Satım Ltd. Şti.*, B. No: 2013/2131, 10/6/2015).

67. Arsa ve araziler ile bunlar üzerindeki yapılar Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkının konusunu oluşturmaktadır. Arazi kullanımı ve yapılaşmanın imar mevzuatına uygun olarak gerçekleştirileceği açıktır. Buna göre fiziki planlara, imar uygulamalarına, yapı ruhsatına, yapı kullanma iznine, iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarına, kamulaştırmaya, kat mülkiyeti kurulmasına ilişkin meseleler ile bu alanlarda alınacak muhtemel kararların kişilerin mülkiyet hakkını doğrudan etkileyebileceği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Bu alanlarda yapılacak iş ve işlemler, kişilerin maliki buldukları arsa, arazi ve yapılar üzerindeki kullanım ve tasarruf biçimlerini kısmen veya tamamen değiştirme, yeniden düzenleme veya sona erdirmeye gibi mülkiyet hakkına müdahale teşkil edebilecek etkilere sahip olabilmektedir (AYM, E.2018/118, K.2023/180, 26/10/2023, § 209).

68. Bu itibarla Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğüne imar planı hazırlama ve onaylama yetkisi veren kural Anayasa'nın İkinci Kısım'ının İkinci Bölümü'nde yer alan kişi hak ve ödevlerinden mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme niteliğinde bulunduğundan Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde ifade edilen CBK ile düzenleme yapılması yasak alanda kalmaktadır.

69. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ğ. CBK'nın 10. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 389. Maddesinin (d) Bendinde Yer Alan "...desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek," ve (e) Bendinde yer alan "...bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek..." İbarelerinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

70. 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre Kanun'un amacı Ar-Ge, yenilik ve tasarım yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge'ye, yeniliğe ve tasarıma yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge ve tasarım personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında da rekabet öncesi iş birliği projelerine ilişkin destek ve teşviklerin bu kanun kapsamında yer aldığını belirtilmektedir.

71. Aynı Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde ise rekabet öncesi işbirliği projeleri, *birden fazla kuruluşun ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlayarak verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere, rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmek ya da platform kurabilmek amacıyla yürütecekleri, Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine yönelik olarak yapılan işbirliği anlaşması kapsamındaki bilimsel ve teknolojik niteliği olan projeler* olarak tanımlanmaktadır.

72. Kanun kapsamında yapılacak destek ve teşvik unsurlarına ise 3. maddede yer verilmiştir. Maddenin (6) numaralı fıkrasının dördüncü cümlesinde *"Rekabet öncesi işbirliği proje bütçesinin en fazla yüzde ellisine kadarlık kısmı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere geri ödemesiz olarak desteklenebilir."* düzenlemesine yer verilmektedir.

73. (1) numaralı CBK'nın 389. maddesinde Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri belirlenmiş olup maddenin (d) bendinde *"İşletmelerin rekabet edebilirliğini artırmak amacıyla, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sektörel birlikler, sivil toplum kuruluşları ve firmalar arasında teknolojik gelişim odaklı işbirliğini teşvik etmek; işbirliği mekanizmaları için destek programları hazırlamak, uygulamak ve izlemek; desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,"* (e) bendinde ise *"Ar-ge ve yenilik faaliyetlerinin yaygın bir şekilde gelişmesini sağlamak üzere, arayüz veya platform tabanlı destek ve teşvik modelleri geliştirmek, bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek ve uygulamak,"* anılan Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır. Dava konusu kurallar gereği bu kapsamlarda yapılacak teşvik ve desteklere ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe belirlenecektir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

74. Dava dilekçesinde özetle; kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere, sektörel birliklere, sivil toplum kuruluşlarına ve firmalara verilecek desteklerin bir kamu harcaması türü olması nedeniyle bu desteklerin verilmesine ilişkin usul ve esasların da kamu harcamalarının yapılmasına dair usul ve esaslara tabi olması gerektiği, bu alanda hâlihazırda 4749 sayılı Kanun'un bulunduğu, kurallar ile yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verildiği belirtilerek kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

75. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 8., 11. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

76. Dava konusu kurallarda, Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğüne yapılacak teşvik ve desteklere yönelik usul ve esasların Genel Müdürlük tarafından belirlenmesine imkân tanınmaktadır.

77. CBK'nın 9. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 388/A maddesinin (m) bendinde yer alan "...*usul ve esasları belirlemek*," ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kurallar için de geçerlidir.

78. Buna göre merkezî yönetim bütçesine dâhil olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı hizmet birimi olan Genel Müdürlüğün mali kaynakların hangi usul, esas ve ilkeler çerçevesinde kullanılacağını belirlemesine, dolayısıyla bütçenin uygulanmasına ilişkin bir düzenleme niteliği taşıyan dava konusu kuralların Anayasa'nın 161. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmesi gereken konu kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır.

79. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Muhterem İNCE bu görüşe katılmamıştır.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

H. CBK'nın 16. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 395. Maddesinin (e) Bendinde Yer Alan "...yurtdışı..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

80. Dava dilekçesinde özetle; Cumhurbaşkanı tarafından, CBK ile ancak bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatlarının kurulabileceği, kuralla yürütme yetki ve görevinin anayasal sınırlar çerçevesinde kullanılma ve yerine getirme zorunluluğunun ihlal edildiği, yasamanın alanına müdahale edildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 6., 8., 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

81. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 8., 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesi yönünden incelenmiştir.

82. (1) numaralı CBK'nın 395. maddesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Dava konusu ibare ile Bakanlığın *yurt dışı* birimlerinin faaliyetlerini düzenleme ve yönetme görevi Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

83. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetki alanının düzenlenmesine ilişkin kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olmadığı söylenemez.

84. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

85. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinin Bakanlık merkez teşkilatının kurulması ve teşkilat yapısının düzenlenmesine ilişkin bulunduğu ve konunun Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenmesi açıkça hükme bağlanmış olan bakanlıklara dair yetki kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

86. Öte yandan kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

87. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

88. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

89. Dava konusu kuralla göre Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yurt dışı birimlerinin faaliyetlerini düzenleme ve yönetme görevi Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurma yetkisi (1) numaralı CBK'nın 405. maddesinde tanınmaktadır. Bunun dışında söz konusu yurt dışı teşkilatının niteliği, kurulacağı yer, görevleri, yer itibarıyla görev alanı gibi konularda düzenleme yapma yetkisi ise Bakanlığa tanınmamıştır. (1) numaralı CBK'nın "*Ortak Hükümler*" başlıklı On Sekizinci Bölümü'nde düzenlenen "*Yurtdışı teşkilatı kurulma usulü*" başlıklı 510/B maddesinde "*Yurtdışı teşkilatı kurulurken niteliği, kurulacağı yer, görevleri, yer itibarıyla görev alanı, bağlı veya ilgili olacağı misyon, konsolosluk şefliği ve geçici olanların süresi, Cumhurbaşkanı kararında belirtilir.*" hükmüne yer verilmiştir.

90. Adı geçen Genel Müdürlüğe tanınan görev ve yetkinin Bakanlığın sadece yurt dışı birimlerinin faaliyetlerinin düzenlenmesi ve yönetilmesi olduğu, bu görev ve yetkinin yurt dışı teşkilatının kurulmasıyla ilgisinin bulunmadığı değerlendirildiğinde kuralın açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde saptanmış olduğu ve bir belirsizlik içermediği anlaşılmaktadır.

91. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

I. CBK'nın 21. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 409/A Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

92. Dava dilekçesinde özetle; döner sermaye işletmelerinin esas itibarıyla kamu gelirleri elde eden genel idare kapsamındaki kurumların kurdukları iktisadi işletmeler oldukları, kamu kurumlarına ait gelir getirici faaliyetlere ilişkin hususların kanun ile düzenlenmesi gerektiği, CBK ile vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük getirilemeyeceği, ayrıca bir kamu kurumuna ait gelirlerin döner sermaye işletmesi kurulması yoluyla işletilmesi ve harcama yetkisi verilmesinin de mümkün olmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 7., 73., 104. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

93. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 7., 73. ve 161. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

94. Dava konusu kural ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına döner sermaye işletmesi kurma yetkisi verilmiştir. Ayrıca kuralla döner sermaye miktarının Cumhurbaşkanınca belirleneceği ve döner sermaye faaliyetlerinden elde edilen kârların, ödenmiş sermayeye tahsis edilen tutara ulaşıncaya kadar sermayeye ekleneceği, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra da yılsonu kârı hesap dönemini izleyen Nisan ayının sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına yatırılacağı belirtilmektedir. Kuralın (2) numaralı fıkrasında ise kurulacak işletmenin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri, işleyişi ve denetimi ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

95. Kamu kurumları bünyesinde kurulan döner sermaye işletmeleri, ilgili kurumların genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet üretimini gerçekleştirmek amacıyla kurulan kuruluşlardır. Nitekim 1/5/2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 3. maddesinde de benzer bir tanıma yer verilerek bu işletmelerin kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla kurulan ve genel bütçeden belli bir miktarda sermaye tahsis edilen işletmeler olduğu ifade edilmiştir. Yani bu işletmelerin belli bir sermaye ile kurulan ve kâr-zarar hesabına göre faaliyette bulunan kuruluşlar olduğunu söylemek mümkündür.

96. Dava konusu kural gereği kurulması öngörülen döner sermaye işletmesinin de benzer amaçlarla faaliyette bulunacağı, dolayısıyla kamu gelir ve giderleriyle doğrudan ilgili bulunduğu ve elde edilecek gelirlerin kamu geliri niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

97. Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasına ilişkin düzenlemelerin CBK ile yapılması mümkündür. Anayasa Mahkemesi tarafından daha önceden de ifade edildiği üzere kamu gelirlerine yönelik hususların ise teşkilatlanmanın zorunlu bir unsuru olduğu söylenemez (AYM, E.2019/87, K.2022/158, 13/12/2022, § 136-140). Bu itibarla döner sermaye işletmesinin faaliyeti neticesi elde edilecek gelirin kamu geliri olduğu gözetildiğinde işletmenin kuruluşu, sermaye yapısı, gelir getirici faaliyetlerine yönelik düzenlemelerin de münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

98. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

İ. CBK'nın 23. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'in İlgili Bölümlerinden Çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'in İlgili Bölümlerine Eklenmesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

99. Dava dilekçesinde özetle; kuralın genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden yöneticiler ve personele ilişkin olduğu, bunların kadrolarına ve bu kadroların ihdas ve iptaline ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, bu suretle CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

100. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

101. Kural, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ilişkin bir kısım kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasını ve aynı kurumlara ilişkin olarak bir kısım kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesini öngörmektedir.

102. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının "*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.*" şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir

yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9,10).

103. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yönelik kadro ihdas ve iptali öngören, dolayısıyla anılan Bakanlıkların teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme getiren dava konusu kural yönünden, belirtilen kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

104. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

105. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

106. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

107. Kuralla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ilişkin olarak ihdas ve iptal edilen kadrolar ve sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

108. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

J. CBK'nın Geçici 1. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

109. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kural gereği genel müdür ve daire başkanı olarak görev yapan personelin görevden alınmasının ve başka bir kadroya atanmasının anılan personelin özlük haklarını doğrudan etkilediği bu itibarla söz konusu hususun kanunla düzenlenmesi gereken atama işlemine ilişkin olduğu, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı bu suretle CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi tanındığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Birinci Fıkranın "...ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır." Bölümünün İncelenmesi

110. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları

Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

111. Dava konusu kuralla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında genel müdür ve daire başkanlığı kadrolarında görev yapan personelden görevleri sona erenler hakkında 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (3) numaralı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesi hükümlerine göre işlem tesis edileceği ve 703 sayılı KHK'nın geçici 1. maddesinin dördüncü fıkrası hükümlerinin saklı olduğu hüküm altına alınmıştır.

112. (3) numaralı CBK'nın 6. maddesinde üst kademe kamu yöneticilerinden görevi sona erenler ile görevden alınanların emekli ikramiyelerinin ve bu kişilere ödenecek tazminat tutarlarının hesaplanmasına ilişkin kurallar; görevden alınanların tekrar atanacakları kadrolar, bu kadrolara atanmaya ilişkin işlemler ile madde hükümlerinin uygulanmayacağı hâller düzenlenmiştir.

113. 703 sayılı KHK'nın geçici 1. maddesinin dördüncü fıkrasında ise geçici 1. maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yönetici kadro ve pozisyonlarında bulunup 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin mülga ek 18. maddesi hükümleri kapsamında olanlardan (3) numaralı fıkra da yer almayanların, görevden alındıkları takdirde anılan mülga ek 18. madde hükümlerine göre işleme tabi tutulacağı ifade edilmektedir. 375 sayılı KHK'nın mülga ek 18. maddesinde kamu görevlilerinin mali haklarına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

114. Bu durumda dava konusu kural, (3) numaralı CBK'nın 6. maddesi hükümleri ile 703 sayılı KHK'nın geçici 1. maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanmasını öngörmek suretiyle Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın İkinci Bölümü'nde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içerdiğinden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyecek yasak alanda kalmaktadır (benzer yönde karar için bkz. AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/09/2023, § 173-178).

115. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. Birinci Fıkranın Kalan Kısmı ile İkinci ve Üçüncü Fıkraların İncelenmesi

i. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

116. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

117. Kurallar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında genel müdür ve daire başkanlığı kadrolarında görev yapan bazı personelin bu görevlerinin sona ermesini, mevzuatta bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıfların kaldırılan birimlerin görevlerini devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış

sayılmasını, kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılmasını öngörmektedir.

118. Teşkilat yapısındaki değişiklikler neticesinde kamu kurum ve kuruluşlarının kadrolarının ihdası veya iptali, başka bir deyişle kadro usulüne ilişkin düzenlemeler idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup idarenin kuruluş ve görevlerinin belirlenmesinin bir parçasını oluşturmaktadır (AYM, E.1965/32, K.1966/3, 4/2/1966; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, § 18; E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §17).

119. Bu itibarla genel müdür ve daire başkanlığı kadrolarında görev yapan bazı personelin bu görevlerinin sona ermesine, mevzuatta kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıfların kaldırılan birimlerin görevlerini devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış sayılmasına ve kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılmasına ilişkin kuralların *yürütme yetkisine ilişkin konulardan* olduğu anlaşılmaktadır.

120. Kurallar, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

121. Kuralların ilgili Bakanlıkların teşkilat yapısının düzenlenmesine ilişkin bulunduğu ve konunun Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenmesi açıkça hükme bağlanmış olan bakanlıklara dair yetki kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralların Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

122. Kuralların kapsamına giren konularda kanunla yapılan herhangi bir düzenlemeye rastlanmamıştır. Bu itibarla kuralların kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

123. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

124. Kuralla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında görev yapan bir kısım personelin görevlerinin sona ermesi ile kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıfların kaldırılan birimlerin görevlerini devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış sayılması ve kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılması düzenlenmektedir. Görevi sona eren personelin kadroları ile diğer hususlar açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

125. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

126. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal*

kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.” denilmekte, 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

127. (59) numaralı CBK’nın;

- 6. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın değiştirilen 385. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “...veya denetlemek;...” ve (2) numaralı fıkrasında yer alan “...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde...” ibarelerinin,

- 8. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın başlığı ile birlikte değiştirilen 388. maddesinin (ı) bendinde yer alan “...ya da yaptırmak,” ibaresinin

- 9. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 388/A maddesinin (m) bendinde yer alan “...usul ve esasları belirlemek,” ve 388/B maddesinin (k) bendinde yer alan “...belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde...” ibarelerinin,

- 10. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın değiştirilen 389. maddesinin (a) bendinin “...imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi,...” bölümünün, (d) bendinde yer alan “...desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,” ve (e) bendinde yer alan “...bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek...” ibarelerinin,

- 21. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 409/A maddesinin,

- Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının “...ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.” bölümünün,

iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğun doldurulabilmesi amacıyla TBMM tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması için Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddeye, bentlere, bölüme ve ibarelere ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

128. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararlar doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

13/4/2020 tarihli ve (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin;

A. 1. 6. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin değiştirilen 385. maddesinin;

a. (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “...veya denetletmek;...” ibaresine,

b. (2) numaralı fıkrasında yer alan “...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde...” ibaresine,

2. 8. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin başlığı ile birlikte değiştirilen 388. maddesinin (1) bendinde yer alan “...ya da yaptırmak,” ibaresine,

3. 9. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

a. 388/A maddesinin (m) bendinde yer alan “...usul ve esasları belirlemek,” ibaresine,

b. 388/B maddesinin (k) bendinde yer alan “...belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde...” ibaresine,

4. 10. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 389. maddesinin;

a. (a) bendinin “...imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi,...” bölümüne,

b. (d) bendinde yer alan “...desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,” ibaresine,

c. (e) bendinde yer alan “...bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek...” ibaresine,

5. 21. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 409/A maddesine,

6. Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının “...ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.” bölümüne,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu maddeye, bölüme ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 1. 4. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının değiştirilen (a) bendinde yer alan “...ve yurtdışı...” ibaresine,

2. 16. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 395. maddesinin (e) bendinde yer alan “...yurtdışı...” ibaresine,

3. 23. maddesiyle;

a. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasına,

b. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesine,

4. Geçici 1. maddesinin;

Esas Sayısı : 2020/52

Karar Sayısı : 2023/223

a. Birinci fıkrasının "...ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır." bölümü dışında kalan kısmına,

b. İkinci ve üçüncü fıkralarına,

yönelik iptal talepleri 27/12/2023 tarihli ve E.2020/52, K.2023/223 sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara, ibarelere, eklemeye ve çıkarmaya ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

27/12/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI. HÜKÜM

13/4/2020 tarihli ve (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 4. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının değiştirilen (a) bendinde yer alan "...ve yurtdışı..." ibaresinin,

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 6. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 385. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "...veya denetlemek;..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (2) numaralı fıkrasında yer alan "...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Kadir ÖZKAYA, Yıldız SEFERİNOĞLU, İrfan FİDAN ile Muhterem İNCE'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 8. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin başlığı ile birlikte değiştirilen 388. maddesinin (1) bendinde yer alan "...ya da yaptırmak," ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 9. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen;

1. 388/A maddesinin (m) bendinde yer alan "...*usul ve esasları belirlemek,*" ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Muhterem İNCE'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. 388/B maddesinin (k) bendinde yer alan "...*belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde...*" ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

D. 10. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 389. maddesinin;

1. (a) bendinin "...*imar planlarının hazırlanması ve onaylanması, onaylanan uygulama imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi,*..." bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. a. (d) bendinde yer alan "...*desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,*" ibaresinin,

b. (e) bendinde yer alan "...*bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek...*" ibaresinin,

konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, Muhterem İNCE'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

E. 16. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 395. maddesinin (e) bendinde yer alan "...*yurtdışı...*" ibaresinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

F. 21. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 409/A maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

G. 23. maddesiyle;

Esas Sayısı : 2020/52

Karar Sayısı : 2023/223

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoqları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesinin;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoqları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ğ. Geçici 1. maddesinin;

1. Birinci fıkrasının "...ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır." bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Birinci fıkrasının kalan kısmı ile ikinci ve üçüncü fıkralarının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoqları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçerikleri itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

27/12/2023 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) 23. maddesi ile geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının iptal edilen kısmı dışında kalan bölümünün, ikinci ve üçüncü fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

2. CBK'nın dava konusu 23. maddesi ile ekli (1) sayılı listede yer alan kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümünden çıkarıldığı ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadroların da ihdas edilerek aynı CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklendiği belirtilmiştir.

3. Anayasa Mahkemesinin 2018/119 esas sayılı kararına ilişkin muhalefet şerhinde açıkladığımız üzere, kamu kurum ve kuruluşlarında kadro ihdasına ve iptaline yönelik hususlar bütçe hakkıyla ilgisi, başta mülkiyet hakkı olmak üzere temel hak ve hürriyetlere ilişkin olması ve münhasıran kanunla öngörülen bir konu olması nedeniyle CBK ile düzenlenemez. Dolayısıyla bu yönde düzenleme yapan CBK hükümleri Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırılık teşkil eder (bkz. AYM, E.2018/119, K.2020/25, 11/06/2020, *Karşioy Gerekçesi*, §§ 14-36; E.2020/48, K.2023/11, 25/01/2023, *Karşioy Gerekçesi*, § 7). Bu gerekçelerle kadro ihdası ve iptali içeren dava konusu kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır.

4. Öte yandan, CBK'nın dava konusu geçici 1. maddesinin birinci fıkrasında maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığında muhtelif

kadrolarda bulunanların görevlerinin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona ereceği, ikinci fıkrasında kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıfların bunların görevlerini devralan birimlere ve yöneticilere yapılmış sayılacağı, üçüncü fıkrasında da kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlığın merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılmasına ilgili Bakanın yetkili olacağı belirtilmiştir.

5. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine göre "*Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz*". Anayasa'nın 128. maddesi gereğince kamu görevlilerinin görevlerinin sona erdirilmesine, kadro ve pozisyonların dağıtılmasına ilişkin hususlar münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konulardandır (aynı yönde muhalefet şerhimiz için bkz. AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/03/2021, Karşıoy Gerekeçesi, §§ 5-18). Bu sebeple geçici 1. maddenin bütünü Anayasa'ya aykırıdır.

6. Açıklanan gerekçelerle dava konusu kuralların konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğunu düşündüğümden red yönündeki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan

Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. CBK'nın iptal talebine konu edilen 23. maddesinde; *ekli 1 sayılı listede* yer alan kadroların iptal edilerek 2 numaralı Genel Kadro Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki I sayılı Cetvelin ilgili bölümlerinden çıkartıldığı ve *ekli 2 sayılı listede* yer alan kadroların ihdas edilerek 2 numaralı Genel Kadro Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki I sayılı Cetvelin ilgili bölümüne eklendiği belirtilmektedir. Benzer düzenlemelere ilişkin olarak daha önce Mahkememizce incelenen E. 2021/91 - K. 2021/106 sayılı, yine 2020/29 E. – 2022/155 K. sayılı ve 2018/149 E. – 2022/163 ve E. 2022/68 – K. 2024/26 sayılı kararlarda konu bakımından Anayasa'ya aykırılık yönünde yazdığım karşıoy gerekçelerim burada da geçerlidir.

2. Geçici madde 1'in birinci fıkrasının iptal edilen kısmı dışında kalan kısmın iptal istemi çoğunluk gerekçesi yönünde reddedilmiştir. Kuralda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlıklarındaki bazı genel müdürlük ve daire başkanlığı kadrolarının sona erdirildiği belirtilmektedir. Mahkememiz çoğunluğunca bu düzenlemelerin yürütme yetkisiyle ilgili olduğu, CBK ile kurulan veya düzenlenen tüzelkişilikler bakımından teşkilat yapısının oluşturulmasının zorunlu sonucu kapsamında bulunduğu gerekçeleriyle münhasıran kanunla düzenlenmesi zorunlu görülmemiştir.

3. Bununla birlikte kuralda düzenlenen hususlar bakanlıkların teşkilatının kurulması ve genel olarak teşkilat yapısının düzenlenmesini aşmaktadır. Mevcut veya ihdas edilecek kadrolarla bağlantılı olarak mevcut veya yeni kurulan birimlerdeki kadronun sona erdirilmesi, fiilen bazı kamu görevlilerine yeni görevler verilmesi ya da görev alanlarının değiştirilmesine ilişkin düzenlemeler Anayasada CBK'ya verilen teşkilatı düzenleme yetkisinin zorunlu sonucu değildir. Bu hususlar

Anayasanın 128. maddesi kapsamında münhasıran kanunla düzenlenmelidir. Bu nedenle kuralların konu bakımından Anayasanın 104. maddesinin 17. fıkrasının 3. cümlesine aykırı olduğu için iptal edilmesi gerektiği görüşümdedir.

Başkanvekili
Hasan Tahsin
GÖKCAN

KARŞI OY

1. Mahkememiz çoğunluğunca 13/4/2020 tarihli ve (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 385. Maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Aşağıda açıklanan nedenlerle bu görüşe iştirak etmedik.

2. (1) numaralı CBK'nın 385. maddesinin (2) numaralı fıkrası, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının maddede sayılan görev ve yetkilerinden destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilmesine cevaz vermekte, dava konusu kural da bu hususa ilişkin usul ve esasları Bakanlığın kendisinin belirlemesini öngörmektedir.

3. Mahkememiz çoğunluğunca, bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının tüzel kişiliği haiz hizmet yerinden yönetim kuruluşları oldukları, bakanlığın bu kuruluşlar üzerinde Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca idari vesayet yetkisi bulunduğu, idari vesayete ilişkin yetkinin kullanılmasına ilişkin usul ve esasların da kanunla düzenlenmesi gerektiği, dolayısıyla dava konusu CBK kuralının Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. Konuya ilişkin mevzuat incelendiğinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bağlı tüzel kişiliği haiz kuruluşun TÜRK PATENT olduğu; tüzel kişiliği haiz ilgili kuruluşların ise KOSGEB, TSE, TÜBA ve TÜBİTAK olduğu tespit edilmektedir.

5. Belirtilen kuruluşların yapıları ve görevleri itibarıyla teknik ve özel bir alanda faaliyet gösteren Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının vesayet denetimine tabi kuruluşlar oldukları sonucuna varılmaktadır. Bununla beraber, dava konusu kuralla bakanlığa verilen yetkinin anılan kuruluşların işlem ve organlarının denetimine ilişkin bir yetki olmadığı, bakanlığının maddede sayılan görev ve yetkilerinden destek programları ve projeleri ile ilgili olup bu kuruluşların faaliyet gösterdikleri özel alanlara ilişkin teknik konularda bakanlığa destek niteliği taşıyan hususlar olduğu, bunlara yeni bir görev de vermediği, dolayısıyla münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Esas Sayısı : 2020/52

Karar Sayısı : 2023/223

6. Ayrıca kuralın yürütme yetkisine ilişkin olduğu, yasak alanda düzenleme içermediği ve kanunda düzenlenen bir konu olmadığı da gözetildiğinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı düşünülmektedir.

7. Öte yandan dava konusu kuralla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görev ve yetkileri arasında sayılan destek programları ve projelerle ilgili görevleriyle sınırlı olarak bağlı ve ilgili kuruluşlardan istifade edebileceği düzenlenmekte olup belirli ve öngörülebilir olduğu, içerik yönünden de Anayasa'ya aykırı bir yönünün bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

8. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
İrfan FİDAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

Daha önce benzer kurallar yönünden yazdığım karşıoy gerekçeleri dava konusu kurallar yönünden de geçerli olduğundan, anılan kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olduğu düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmadım.

Üye
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

(1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (CBK) 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendindeki "...ve yurtdışı ..." ibaresi ile 395. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendindeki "...yurtdışı..." ibaresinin ve (59) numaralı CBK'nın 23. maddesi ile geçici 1. maddesinin iptal edilmeyen kısmının Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

Red kararlarının gerekçelerinde; bakanlıkların birimlerinin görev ve yetkileri ile kadrolarının ihdası ve iptali konusundaki düzenlemelerin yürütme yetkisine ilişkin olduğu, Anayasada CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevler ile ilgisinin bulunmadığı,

Anayasanın 106. ve 123. maddelerinin son fıkraları ile bağlantılı olarak 104. maddenin onyedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü olmadığı gibi daha önce kanunlarda da açıkça düzenlenmediği, bu nedenlerle konu yönünden Anayasanın 104. maddesine aykırı olmadığı belirtilmiştir.

1. CBK.'nın 288. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendindeki ve 395. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendindeki dava konusu kurallarla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili birimlerine yurtdışı teşkilâtına ilişkin görevler verilmiştir.

Yurtdışı teşkilâtı kurulmasına ve bunlarla ilgili görevler verilmesine yönelik hükümlerin Anayasaya aykırı olmadığı yönündeki önceki kararlarımıza ilişkin karşıoy gerekçelerimde ayrıntılı olarak açıklanan sebeplerle bu hükümlerle ilgili çoğunluk görüşüne katılmam da mümkün olmamıştır (geniş açıklama için bkz. 12/6/2020 tarihli ve E.2019/105, K.2020/30 sayılı; 13/10/2021 tarihli ve E.2018/133, K.2021/70 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

2. (59) numaralı CBK'nın 23. maddesinde, ekli listelerdeki kadroların iptal ve ihdas edilerek (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında CBK'nın eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerinden çıkarıldığı ve ilgili bölümlerine eklendiği hükme bağlanmıştır.

Bakanlık kadrolarının iptali ve ihdasının kanunla düzenlenmesi gerektiğinden, çoğunluğun red gerekçesinde atıf yapılan kararlara ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere daha önceki karşıoy gerekçelerimde ayrıntılı olarak açıklanan sebeplerle mezkûr kuralların Anayasaya aykırı olmadığı yönündeki çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır (örn. olarak bkz. 11/6/2020 tarihli ve E.2018/119, K.2020/25 sayılı; 12/6/2020 tarihli ve E.2019/105, K.2020/30 sayılı; 30/12/2020 tarihli ve E.2019/71, K.2020/82 sayılı; 31/3/2021 tarihli ve E.2020/8, K.2021/25 sayılı; 16/12/2021 tarihli ve E.2021/50, K.2021/89 sayılı; 30/12/2021 tarihli ve E.2021/91, K.2021/106 sayılı; 9/3/2023 tarihli ve E.2022/37, K.2023/44 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

3. (59) numaralı CBK'nın geçici 1. maddesinde, bu CBK ile kadroları iptal edilen genel müdür ve daire başkanı kadrolarında bulunanların görevlerinin başka bir işleme gerek kalmadan sona ereceği hükmü getirilmiş ve anılan kadrolara ilişkin geçiş hükümlerine yer verilmiştir.

Kuralın bir bölümünün iptal edilmesine karar verilmiş olsa da, kalan kısmının iptali talebinin reddine ilişkin gerekçede belirtilen görüşlere daha önceki karşıoy gerekçelerimde açıklanan sebeplerle katılmam mümkün olmadığından, kuralın iptal edilmeyen kısmının da iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle bununla ilgili red kararına karşıyım (geniş açıklama için bkz. 29/12/2022 tarihli ve E.2020/54, K.2022/165 sayılı; 16/2/2023 tarihli ve E.2020/34, K.2023/25 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

Yukarıda belirtilen sebeplerle, anılan kuralların konu bakımından yetki yönünden Anayasanın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına aykırı olduğu ve iptal edilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun red kararlarına karşıyım.

Üye

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 13/4/2020 tarihli ve (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 23. maddesi ile geçici 1. maddesinin bütünüün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine ilişkin karara katılmamaktayım.

2. İptali talep edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde yeni kadro ihdası, mevcut bazı kadroların iptali, kadro dağıtımı gibi kadro ile ilgili hususlara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

3. Dava konusu kuralların "konu bakımından yetki" boyutu ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca (Geçici 1.maddenin çoğunluk kararında belirtilen kısmı dışında) Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına bir aykırılık bulunmadığı kanaatine ulaşılsa da kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

4. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kadro ihdası konusunu düzenleyen bir kurala ilişkin Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir kararda bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği görüşünde olduğumdan Mahkememiz çoğunluğunun iptal isteminin reddi yönündeki kanaatine katılmamıştım (Bkz.: E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25, K. T.: 11/06/2020 §§ 6-22, 27-31, 33). Aynı hukuki gerekçelerin kadro ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı dava konusu (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde de geçerli olduğu kanaatindeyim.

5. Dolayısıyla E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25 sayılı kararın karşıoyunda yer verdiğim gerekçelerle (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 23. maddesinin ve geçici 1. maddesinin bütünüün Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği kanaatinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki
HAKYEMEZ

KARŞI OY GEREKÇESİ

Mahkememiz çoğunluğu (59) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK);

A. 23. maddesi ile ekli (1) Sayılı Liste’de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasının,

B. Ekli (2) Sayılı Liste’de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerine eklenmesinin,

C. CBK’nın Geçici 1. Maddesinin

konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına karar vermiştir.

Aşağıda açıklanan nedenlerle bu karara katılma imkânı olmamıştır.

1. Çoğunluk görüşünde iptale konu kurallar ile yapılan düzenlemenin Anayasa’nın 123. maddesi ve 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca teşkilat yapısı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu yönüyle Anayasa’ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. Yukarıda belirtilen kurallar ile düzenleme yapılan kadrolarda görev alacak kişilerin Anayasa’nın 128. maddesinde belirtilen memur veya diğer kamu görevlisi niteliğini haiz oldukları dikkate alındığında ilgili kadrolara ilişkin düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği açıktır.

3. Kurallar ile düzenlemenin kapsadığı kişilerin üst düzey kamu yöneticisi olarak değerlendirilmesi de mümkün olmadığından ilgili düzenlemenin Anayasa’nın 128. Maddesi uyarınca kanunla yapılması gerekmektedir.

4. Açıklanan nedenle kurallar Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır.

Üye

Kenan YAŞAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

A- (59) Numaralı CBK’nın 6. Maddesiyle (1) Numaralı CBK’nın Değiştirilen 385. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde...” İbaresinin İncelenmesi

1. Mahkememiz çoğunluğu, (59) numaralı CBK’nın 6. maddesiyle (1) numaralı CBK’nın 385. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde...” bölümünün iptaline karar vermiştir.

2. (1) numaralı CBK’nın 385. maddesinin (2) numaralı fıkrası, Bakanlığın maddede sayılan görev ve yetkilerinden destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilmesine cevaz vermekte, dava konusu kural ise bu hususa ilişkin usul ve esasları Bakanlığın kendisinin belirlemesini öngörmektedir.

3. Mahkememiz çoğunluğu tüzel kişiliği bulunan ve idari özerkliğe sahip hizmet yerinden yönetim kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerin Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğini, dava konusu kuralla ise bağlı ve ilgili kuruluşların idari özerkliğine müdahale niteliği taşıyan bir düzenleme yapıldığını belirtmiştir. Netice olarak Bakanlığın görev ve yetkileri kapsamında yer alan destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bağlı ve ilgili kuruluşlarına yaptırabilmesine imkân tanıyan kuralın idari vesayet yetkisinin kullanımına yönelik olduğu gerekçesiyle iptal sonucuna ulaşmıştır.

4. Bağlı kuruluşlar, klasik idari teşkilatlanma sistemine göre bakanlıkların asli görev alanlarındaki özel bir konuda faaliyet göstermek üzere kurulan ayrı veya özel bütçeye sahip ve bakanlıklardan ayrı bir teşkilata sahip kuruluşlardır. Bakanlık merkez teşkilatından ayrı bir konuma sahip olmalarına rağmen genellikle ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip değillerdir.

5. İlgili kuruluşlar ise, bakanlıkların görev alanlarında özel bir konuda ve fakat özerk bir biçimde faaliyet göstermeleri amacıyla kurulmuş olan ayrı kamu tüzel kişileridir.

6. Bakanlıkların ayrı tüzel kişiliği olmayan bağlı kuruluşlar üzerinde hiyerarşik denetim yetkisi vardır. Ayrı tüzel kişiliği bulunan bağlı ve ilgili kuruluşlar üzerinde idari vesayet denetim yetkisi vardır. İdari vesayet denetimi; kendisine kanunla vesayet yetkisi tanınmış bir kamu tüzel kişisinin bir diğerinin organlarına ve işlemlerine ilişkin ifa ettiği denetimdir.

7. Bu kapsamda Bakanlığın destek programları ve projeleri ile ilgili görevlerini bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından yaptırılabilmesine cevaz veren kuralın denetimi yapılırken idari vesayet yetkisi kapsamında bir yetkinin düzenlenip düzenlenmediğinin belirlenmesi gerekmektedir.

8. 15/7/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı ve ilgili kuruluşlar belirtilmiştir. Anılan CBK'nın 224. maddesi ve devamında düzenlenen KOSGEB'in, 549. maddesi ve devamında düzenlenen TSE'nin, 566. maddesi ve devamında düzenlenen TÜBA'nın, 582. maddesi ve devamında düzenlenen TÜBİTAK'ın tüzel kişiliği haiz ve ilgili, 358. maddesi ve devamında düzenlenen TÜRK PATENT'in ise tüzel kişiliği haiz ve bağlı olduğu belirtilmiştir.

9. Belirtilen kuruluşların yapıları ve görevleri incelendiğinde, teknik ve özel bir alanda faaliyet gösterdiklerinden ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının vesayet denetimine tabi olduklarından kuşku bulunmamaktadır. Bununla beraber, Bakanlığa dava konusu kuralla verilen yetkinin anılan kuruluşların işlem ve organlarının denetimine ilişkin bir yetki olmadığı, bu kuruluşların faaliyet gösterdikleri özel alanlara ilişkin teknik konularda Bakanlığa destek niteliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralla vesayet denetim yetkisine ilişkin bir düzenleme yapılmadığından münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konunun da olmadığı düşünülmektedir.

10. Öte yandan kuralın yürütme yetkisine ilişkin olduğu, yasak alanda düzenleme içermediği ve kanunda düzenlenen bir konu olmadığı gözetildiğinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı düşünülmektedir.

11. Kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı düşünüldüğünden içerik yönünden de incelenmesi gerekmektedir.

12. AYM içtihadı uyarınca yürütme organının CBK çıkarmaya yetkili olduğu konuya ilişkin her türlü ayrıntıyı CBK ile düzenlemesi ve bu düzenlemelerin gereğini bizzat yerine getirmesi

gerekli olmayıp CBK ile konuya ilişkin temel kuralları belirledikten ve genel çerçeveyi çizdikten sonra bu çerçevenin içinde kalan hususları, düzenleyici nitelikteki diğer işlemlerle belirleme yetkisini ilgili idareye bırakması mümkündür (benzer yönde değerlendirme için bkz. AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/6/2020, § 36; E.2018/124, K.2020/56, 15/10/2020, § 25).

13. Dava konusu kuralla Bakanlığın görev ve yetkileri arasında sayılan destek programları ve projelerle ilgili görevleriyle sınırlı olarak bağlı ve ilgili kuruluşlardan istifade edileceği düzenlendiğinden, kuralın belirli ve öngörülebilir olduğu düşünülmektedir.

14. Açıklanan nedenlerle kuralın Anayasa'ya uygun olduğu düşüncesiyle çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

B- CBK'nın 9. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 388/A Maddesinin (m) Bendinde Yer Alan "...usul ve esasları belirlemek," CBK'nın 10. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 389. Maddesinin (d) Bendinde Yer Alan "...desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek," ve (e) Bendinde yer alan "...bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek..." İbarelerinin İncelenmesi

15. Mahkememiz çoğunluğu, dava konusu ibarelerin, Anayasa'nın 161. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin düzenleme içerdiğinden iptaline karar vermiştir.

16. (1) numaralı CBK'nın 388/A maddesinin (m) bendi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının hizmet birimi olan Milli Teknoloji Genel Müdürlüğüne, Türkiye'de bilimsel ve teknolojik araştırma, geliştirme, tasarım ve yenilikçilik faaliyetlerini ve girişimlerini teşvik etme ve bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürünlerin patenti, yatırımı ve pazarlanması konusunda gerçek ve tüzel kişilere destek verme görevi verilmiştir. Dava konusu kuralda bu teşvik ve desteğe ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Milli Teknoloji Genel Müdürlüğüne ait olduğu düzenlenmiştir.

17. (1) numaralı CBK'nın 389. maddesinde Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri belirlenmiş olup maddenin (d) bendinde "*İşletmelerin rekabet edebilirliğini artırmak amacıyla, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, sektörel birlikler, sivil toplum kuruluşları ve firmalar arasında teknolojik gelişim odaklı işbirliğini teşvik etmek; işbirliği mekanizmaları için destek programları hazırlamak, uygulamak ve izlemek; desteklere ilişkin usul ve esasları belirlemek,*" (e) bendinde ise "*Ar-ge ve yenilik faaliyetlerinin yaygın bir şekilde gelişmesini sağlamak üzere, arayüz veya platform tabanlı destek ve teşvik modelleri geliştirmek, bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemek ve uygulamak,*" anılan Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır. Dava konusu kurallarda bu kapsamlarda yapılacak teşvik ve desteklere ilişkin usul ve esasların Genel Müdürlükçe belirleneceği düzenlenmiştir.

18. Dava konusu kurallar incelendiğinde en yalın hâliyle ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için milli teknoloji gelişiminin sağlanması görevinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına verildiği anlaşılmaktadır.

19. Kurallarda öngörülen milli teknolojinin gelişimi için gerekli olan destek ve teşvikler ise 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'da düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 3. maddesinde indirim, istisna, destek ve teşvik unsurlarına yer verilmiştir. Anılan maddenin (6) numaralı fıkrası uyarınca rekabet öncesi projelere ilişkin yapılacak ödemelerin, (10) numaralı fıkrası uyarınca Ar-Ge personeline yapılacak ödemelere ilişkin desteğin, (12) numaralı fıkrası uyarınca tasarım yarışmalarında sergilenen tasarım giderlerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesine konulacak ödenekten karşılanacağı belirtilmiştir.

Esas Sayısı : 2020/52

Karar Sayısı : 2023/223

20. Dava konusu kurallar ile 5746 sayılı Kanun hükümleri beraber incelendiğinde, dava konusu kurallarla Anayasa'nın 106. maddesi uyarınca sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görevlerinin düzenlendiği, görevler arasında sayılan destek ve teşvik unsurlarının ise bütçe kanununa atıf yapan münhasıran kanunla düzenlendiği, dolayısıyla dava konusu kuralların bütçenin uygulanmasına ilişkin bir düzenleme içermediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 161. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

21. Öte yandan kuralın yürütme yetkisine ilişkin olduğu, yasak alanda düzenleme içermediği ve kanunda düzenlenen bir konu olmadığı gözetildiğinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı düşünülmektedir.

22. Kural içerik yönden incelendiğinde ise dava konusu kurallarla çerçevenin çizildiği, teknik detayların idarenin düzenleyici işlemine bırakıldığı gözetildiğinde kuralların belirli ve öngörülebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

23. Açıklanan nedenlerle kuralların Anayasa'ya uygun olduğu düşüncesiyle çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Üye

Muhterem İNCE